

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

Jan Dowgiałto
październik 2024

Spis treści

ANALIZA TERENU	4
Dane podstawowe	4
Klimat	4
Krajobraz	5
Ukształtowanie terenu	5
Budowle	6
Gleba	6
Drogi i ścieżki	6
Media	7
Ogrodzenia	7
Źródła wody	7
Rośliny	7
Zwierzęta	8
Działka buforowa:	8
Historia:	8
INWESTORZY I ICH PLANY	9
Cele	9
Priorytety	9
Ograniczenia i zagrożenia	10
Ramy czasowe projektu	11
Dostępne zasoby	11
Potencjał działki w kontekście realizacji celów klienta	12
RYSUNEK 1 – SEKTORY	14
RYSUNEK 2 - STAN ISTNIEJACY	15
RYSUNEK 3 - STAN ISTNIEJACY - OBIEKTY	16
RYSUNEK 4 - STAN ISTNIEJACY – ROŚLINY	17

PROJEKT	18
RYSUNEK 5 – STREFY	19
RYSUNEK 6 – MASTERPLAN	20
RYSUNEK 7 – WODA	21
ELEMENTY PROJEKTU	22
STREFA 0 - CENTRUM ŻYCIA:	22
STREFA 1 - ODWIEDZANA CODZIENNIE:	23
STREFA 2 - ODWIEDZANA CO KILKA DNI:	25
STREFA 3 - RZADZIEJ ODWIEDZANA	27
STREFA 4 - ODWIEDZANA SPORADYCZNIE	28
STREFA 5 – DZIKA	28
RAMY CZASOWE I ETAPOWANIE	29

ANALIZA TERENU

Dane podstawowe

adres:

województwo: mazowieckie

powiat: piaseczyński

gmina: Piaseczno

obręb: Złotokłos

nr ewidencyjny:

powierzchnia:

wysokość nad poziomem morza: 125 m

odległość od Bałtyku: ok 260 km w linii prostej

Klimat

Strefa klimatyczna:

Dfb – klimat wilgotny kontynentalny z łagodnym latem, opady cały rok
(wg klasyfikacji Köppena-Geigera)

Strefa mrozoodporności: 6b (od -20,6°C do -17,8°C)

Opady: średnio rocznie 600 mm (najwięcej w maju, najmniej w marcu)

Stońce:

najwyższe położenie latem (22.06) – 61°

najwyższe położenie zimą (22.12) – 14°

Temperatury:

ciepła pora roku: maj-wrzesień, średnia dobowa temperatura maksymalna >20°C

- najgorętszy miesiąc – lipiec, średnia temperatura:

- maksymalna 24°C

- minimalna 14°C

- maksymalna odnotowana temperatura: sierpień, 32°C

zimna pora roku: listopad-marzec, średnia dobowa temperatura maksymalna <5°C:

- najzimniejszy miesiąc – styczeń, średnia temperatura:

- minimalna -4°C

- maksymalna 1°C.

- minimalna odnotowana temperatura: styczeń, -14°C

Wiatr:

- dominujący - zachodni
- bardziej wietrzne miesiące: październik-kwiecień, średnia prędkość >4,5 m/s
- najbardziej wietrzny miesiąc: styczeń, średnia godzinowa prędkość 5,2 m/s
- mniej wietrzne miesiące: kwiecień-październik
- najmniej wietrzny miesiąc: sierpień, średnia godzinowa prędkość 3,8 m/s

Krajobraz

Działka podzielona jest na 3 wyraźnie różniące się od siebie części:

- północna - do niedawna była regularnie koszoną łąką, obecnie powoli zarasta drzewami i krzewami,
- środkowa - dom i jego przedpole - trawiasta polanka otoczona bujnymi krzewami i drzewami,
- południowa - stary (100-letni) sad owocowy - poprzerastany starymi dębami, dziczytą i zaniedbany.

W ogrodzie widoczny jest zarys dawnych alejek z nadal owocujących krzewów, głównie porzeczek. Główna oś komunikacyjna rozciąga się pomiędzy dwoma bramami - północną (funkcjonującą) i południową (nieczynną).

W pobliżu domu rosną malownicze, duże, stare dęby i kasztanowce, a w centralnym punkcie ogrodu duża brzoza.

Ogród jest mocno zarośnięty i ciemny. Wśród roślinności można znaleźć wiele charakterystycznych miejsc, zakątków i obiektów.

Ukształtowanie terenu

Teren działki odczuwany jest jako płaski. W rzeczywistości ma nieduży spadek w stronę południowo-wschodnią (spadek ok. 90cm na odległości 100 m, <1%)

Charakterystyczne elementy ukształtowania terenu:

- stara ziemianka, wystająca ponad teren na ok. 1,5 m,
- górka z ziemi i gruzu w środkowej części działki (wys. ok. 60 cm). Rośnie na niej duża brzoza oraz kilka krzewów i małych drzew,
- wzdłuż południowo-wschodniej granicy działki biegnie rów melioracyjny głęboki na ok. 40 cm, z niewielkim spadkiem (<1%) w stronę rowu zbiorczego od południa (poza granicą terenu).

Budowle

Na działce stoi wybudowany w późnych latach 80-tych murowany dom jednorodzinny, który obecnie funkcjonuje jako letni i nie nadaje się do życia zimą.

- ok. 90m² pow. zabudowy i użytkowej
- niepodpiwniczony
- częściowo piętrowy
- na miejscu i w obrysie starej obory

Dom podzielony jest na 3 wyraźne części:

- parterowa od południa - kuchnia i łazienka,
- piętrowa środkowa – pokoje,
- parterowa od północy - garaż służący jako składzik na narzędzia i materiały.

Obok domu stoi stuletnia ziemianka. Jest w złym stanie technicznym. Widać duże pęknięcia ścian i sufitu, odpadający tynk, wybite okienko i odpadające drzwi. Jest zarośnięta ze wszystkich stron i na dachu młodymi drzewami, jaśminem i bzu.

Gleba

Przeważają przewarstwione gliny piaszczyste, piaski gliniaste.
Warstwa humusu ma grubość ok. 30–40 cm,

Od przynajmniej 40 lat nie było tu orki, nie używano pestycydów ani nawozów sztucznych. Ogród był przez ostatnich 10 lat koszony maksymalnie 2 razy w roku, czasami ani razu.

Gleba jest ubita i nie bardzo żyzna, mimo że budowała się w naturalny sposób dzięki opadającym liściom, oraz niezbranej skoszonej trawie i owocom.

W pobliżu domu znajduje się zaniedbany, słabo dostępny i rzadko używany kompostownik.

Drogi i ścieżki

Dostęp do dróg gminnych od północy i południa, jednak droga południowa jest kompletnie zarośnięta i nieużywana.

Funkcjonuje wjazd od drogi północnej (ul. Mickiewicza).

Obie bramy znajdują się na jednej osi i są połączone niegdyś utwardzonym podjazdem, poprowadzonym wzdłuż domu.

Od północy podjazd jest szeroki i nieregularny. Wiosną zamienia się w błoto.

Od południa zdążył zarosnąć trawą i zamienił się w wydeptaną ścieżkę.

Brakuje wyraźnie wyznaczonych ścieżek pomiędzy fragmentami ogrodu i wyznaczonego miejsca postojowego dla samochodu.auta parkują tam, gdzie akurat jest wygodnie, ścieżki są wydeptywane przypadkowo.

Media

- prąd - z sieci gminnej
- woda - z wodociągu gminnego
- kanalizacja - gminna
- gaz - istnieje przyłącze, ale gaz nie jest podciągnięty do domu

Ogrodzenia

Działka jest ogrodzona ze wszystkich stron siatką wysoką na ok.1,5 m.

Ogrodzenia są w dobrym stanie, z punktowymi uszkodzeniami.

Wzdłuż ogrodzeń rosną żywopłoty:

- od północy ze starych, dużych i nieprzycinanych tui,
- przy pozostałych fragmentach ogrodzenia - z samosiejek (akacje, kasztanowce, dęby, bzy, klony, maliny, dzikie róże) o zróżnicowanej gęstości i wysokości.

Źródła wody

Dom przyłączony jest do gminnego wodociągu.

Powierzchnia dachu domu ma ok. 150 m².

Na terenie znajdują się 3 studnie, z których jedna może być wykorzystywana do podlewania roślin, druga jest zanieczyszczona materią organiczną i regularnie wysycha, a trzecia jest przykryta ciężkim betonowym kręgiem i niedostępna.

Rośliny

W starym sadzie rosną szlachetne i bardzo stare drzewa owocowe (jabłonie, grusze, śliwy, czereśnie, wiśnie, orzechy włoskie i laskowe) oraz krzewy (porzeczka czarna, czerwona, biała i różowa, maliny, jeżyny, pigwa, agrest), o różnym stopniu zdziczenia. Jest w nim także wiele dużych dębów i kasztanowców, które bardzo ograniczają dostępność światła, szkodzą drzewom owocowym i hamują rozwój niższych pięter roślinności. Poszycie porasta głównie trawa i poziomki. Co roku pojawia się duży "czarci krąg" z grzybów.

Przed domem znajduje się trawiasta polanka, otoczona głównie krzewami jaśminu i bzu. Wokół niej rosną także sumaki, krzewy owocowe i dzikie kwiaty.

Północna część ogrodu to jego najlepiej nasłoneczniona część, porośnięta głównie trawami. Jest w niej skupisko drzew iglastych, głównie choinek przesadzanych po świętach oraz kilka młodych drzew owocowych (brzoskwinie, orzech, jabłonie).

Wszędzie pojawiają się samosiejki wielu gatunków drzew (głównie klonów, dębów, kasztanowców, sumaków, akacji, brzoź, świerków, głogu, orzechów) oraz krzewów (głównie dzikiej róży, porzeczek, malin, jeżyn).

Cały teren otoczony jest samosiejkowymi żywopłotami o różnorodnym charakterze i szerokości, składającymi się z kilku gatunków drzew i krzewów. Tylko północny żywopłot został intencjonalnie zasadzony - tworzą go ok. 30-letnie, nieprzycinane tuje.

Zwierzęta

Plagą są gołe ślimaki, które zjadają wszystkie młode posiane i posadzone rośliny, mimo że w ogrodzie można spotkać ich naturalnych wrogów - jeże, padalce, jaszczurki,

Dzikie ptaki, wiewiórki, krety są mieszkańcami głównie sadu, wysokich drzew i gęstszych skupisk krzewów. Czasami zagląдают lisy, sarny, dziki i szerszenie.

Bezpośredni sąsiad stosuje oprysk przeciwko kleszczom, co negatywnie wpływa na ogrodowe owady.

Działka buforowa:

Działka nr 107/3 również należy do inwestorów, ale nie jest przedmiotem opracowania.

W całości porastają ją ok. 20-30 letnie drzewa (głównie głóg i brzozy).

Służy głównie jako bufor oddzielający od znajdującego się za nią warsztatu samochodowego.

Pomiędzy nią a działką główną (107/1) biegnie rów melioracyjny i płot. Jest w nim wyrwa umożliwiająca poruszanie się pomiędzy działkami.

Historia:

Osada Złotokłos została założona po I wojnie światowej wg idei miasta-ogrodu i miała mieć charakter uzdrowiskowy, ze względu na dobry mikroklimat (wg sąsiedzkiej legendy jest tam podziemne jezioro, które dobrze wpływa serce). W ostatnich latach wiejski krajobraz zmieniał się i nadal zmienia w coraz bardziej zurbanizowany. Sady, pola i łąki ustępują całorocznej zabudowie jednorodzinnej, działki są dzielone na coraz mniejsze części.

Teren należący do inwestorów jest w rodzinie od końca lat 70-tych.

W latach 20-tych XX wieku znajdowało się tu siedlisko, z którego została tylko ziemianka i fragment starego sadu. Na obrysie dawnej stodoły znajduje się dom wybudowany ok. 1985 roku (pierwotnie służył jako drewnutnia, garaż i domek gościnny).

Na przeciwko domu znajdował się stary dworek, który runął w latach 90-tych.

Póki dworek stał, ogród był zadbane i w każde lato rodzina spędzała w nim wakacje.

Po jego zniknięciu, sad zaczął dziczeć, a teren zarastać.

INWESTORZY I ICH PLANY

Obecni właściciele to 4-osobowa rodzina: rodzice w wieku ok. 35-45 lat + półroczne dziecko + stary pies.

Mieszkają i pracują w Warszawie. W Złotoktosie spędzają wakacje, ale myślą o przeniesieniu się tam na stałe w perspektywie kilku lat.

Chcieliby pracować zdalnie (praca projektowa) i osiągnąć możliwie duży stopień niezależności.

Mają duże umiejętności manualne, doświadczenie budowlane, techniczne i ogrodnicze oraz pewne doświadczenia z samowystarczalnym stylem życia.

Zaczęli już pracę nad domem (wzmocnione i zaizolowane fundamenty, podłączenie do kanalizacji i wodociągu gminnego (obowiązkowe), pompa ciepła. Chcą stopniowo wydłużać czas spędzany poza miastem, aż będą mogli się ostatecznie przeprowadzić.

Cele

1. Dostosowanie domu do całorocznego, wygodnego i spokojnego życia (mieszkanie + praca).
2. Uzyskanie możliwie dużej samowystarczalności (żywnościowej, energetycznej, wodnej itp.) i zmniejszenie kosztów życia.
3. Zdrowe i szczęśliwe życie dzięki dużej ilości ruchu na świeżym powietrzu, dobremu jedzeniu z własnego ogrodu, przebywaniu wśród bliskich ludzi i przyrody.
4. Ograniczenie śladu środowiskowego i konieczności podróży, możliwie lokalne i nieinwazyjne życie.

Priorytety

Najważniejsze dla inwestorów jest dostosowanie domu do całorocznego życia. Chcą stopniowo wydłużać czas spędzany poza miastem, aż będą mogli się ostatecznie przeprowadzić.

Dom wymaga remontu i przebudowy. Garaż ma się w przyszłości stać pracownią lub sypialnią, więc potrzebne są inne miejsca służące jako magazyn i zadaszone miejsce parkingowe. Potrzebna jest szklarnia, zbiorniki retencyjne, wygodny taras.

Równolegle dążą do samowystarczalności, począwszy od energetycznej i wodnej. Po przeprowadzce chcą hodować warzywa i owoce na potrzeby własne i barter. Nie chcą żyć ze sprzedaży plonów. Nie mają ambicji ani potrzeby w 100% produkować własną żywność.

Praca w ogrodzie ma być przyjemnością i nauką. Nie ma się zmienić w nużącą konieczność. Ogród ma być przy okazji miejscem spotkań, zabawy, relaksu, ruchu i utrzymania zdrowia.

Ważne jest uporządkowanie terenu, zwiększenie dostępności zarośniętych albo zaśmieconych fragmentów ogrodu, zmniejszenie poczucia chaosu, wyraźniejsze zdefiniowanie przestrzeni i stref użytkowych, w tym dzikiej.

Zwłaszcza stary sad wymaga rewitalizacji, uporządkowania i wzbogacenia. Potrzebne jest zwiększenie jego żyzności i bioróżnorodności, wpuszczenie większej ilości słońca,

Siedlisko ma służyć także jako miejsce spotkań. Latem, gdy właściciele są na miejscu, jest odwiedzane przez znajomych i rodziny co kilka dni. W ogrodzie potrzebne jest miejsce na ognisko, hamak i wspólne posiłki oraz przestrzeń do poleżenia większą grupą i rozbicia kilku namiotów.

Ogród ma służyć także dzieciom do zabawy i nauki. Pies i jego znajomi mają pełen dostęp do wszystkich zakamarków.

Jednocześnie inwestorzy nie chcą dużej ingerencji ani zmiany sposobu użytkowania działki. Zależy im raczej na mniejszych, przemyślanych i precyzyjnych działaniach, stopniowo prowadzących do ulepszenia tego co jest.

Istotne jest zachowanie poczucia prywatności i wolności, dlatego ogród nie ma się stać farmą ze statymi pracownikami (ludzkimi) ani głównym źródłem dochodu.

Inwestorzy nie widzą przestrzeni ani potrzeby na duży zbiornik wodny ani hodowlę zwierząt, większych niż drób. Nie chcą też hodować zwierząt na mięso (ewentualnie tylko na jajka i mleko).

Mama ma alergię na orzechy włoskie i laskowe.

Tata w ogrodzie staje się wrażliwy na hałas maszyn, który w mieście mu tak bardzo nie przeszkadza.

Ograniczenia i zagrożenia

Inwestorzy nadal chcą pracować jako projektanci (praca przed komputerem) i spędzać dużo czasu z rodziną i znajomymi. Mają złe doświadczenia z niespolegliwymi wykonawcami i ograniczone możliwości finansowe. Wiele prac chcą, mogą i muszą wykonywać własnoręcznie. W związku z tym ich problemem jest brak czasu. Na pracę w ogrodzie mogą przeznaczać w sumie kilka-kilkanaście godzin tygodniowo.

Sporym ograniczeniem użytkowników jest niepewność, czy dobrą decyzją jest przeprowadzka na stałe poza miasto. Mają też pewne rozbieżności w oczekiwaniach, obawę braku wiedzy i umiejętności oraz być może nadmiar pomysłów mierzonych na siły. Bywają przytłoczeni ilością rzeczy do zrobienia w domu i ogrodzie w połączeniu z dbaniem o dziecko i pracą zawodową. Czasem czują zniechęcenie niepowodzeniami i przeciwnościami, takimi jak zjadające wszystko ślimaki, niekompetentni i nieuczciwi robotnicy.

Środki finansowe są skończone, ale wystarczające do etapowanej adaptacji domu i innych prac.

Działka jest mocno zadrzewiona i ciemna, co stanowi przeszkodę dla pełnego wykorzystania wszystkich pięter roślinności. Uniemożliwia też efektywne korzystanie z energii słonecznej do produkcji prądu i ciepła.

W rejonie z roku na rok pogłębia się susza, która doprowadziła już do okresowego wyschnięcia jednej ze studni i sprawia, że rośliny usychają, a drzewa w sadzie wcześniej tracą liście i się tamią.

Inwestorzy nie pamiętają większych pożarów, ale ze względu na pogłębiającą się suszę, działalność sąsiadów (warsztat samochodowy, palenie ognisk) i bardzo dużo drzew, mają pewną obawę przed ogniem.

W okolicy zdarzają się włamania na działki i do domów. Inwestorzy obawiają się kradzieży wartościowych elementów technicznych (zbiorniki retencyjne, pompa ciepła, fotowoltaika) i sprzętów z domu i garażu.

Ramy czasowe projektu

Realizacja ma następować stopniowo, w miarę potrzeb, sił i możliwości.

2 lata ma trwać podstawowa modernizacja domu (docieplenie, instalacje).

Inwestorzy zdają sobie sprawę, że w związku z ograniczonymi możliwościami przeznaczenia czasu, zorganizowania pracowników i znalezienia pieniędzy, całe przedsięwzięcie będzie długo trwało.

Dostępne zasoby

Inwestorzy są zdrowi, mają wyobraźnię, umiejętności i doświadczenie.

Są też zmotywowani koniecznością wyprowadzki ze zbyt małego mieszkania.

Posiadają nieduże, ale dość stabilne i zróżnicowane źródła dochodów, pozwalające na etapowane inwestycje. W razie wielkiej potrzeby są gotowi sprzedać działkę buforową. Potrafią korzystać z różnego rodzaju dofinansowań i wsparcia.

Brana jest pod uwagę możliwość czasowego wynajęcia domu albo udostępniania ogrodu na warsztaty.

Do wykonywania codziennych i niedużych prac inwestorzy mogą i chcą korzystać z własnych sił. Okazjonalnie mogą liczyć na pomoc rodziny i znajomych. Do większych robót zatrudniają lokalnych pracowników. Na sąsiadów można liczyć w razie awarii, ale raczej nie do codziennej albo regularnej pomocy.

Dom jest dobrze wyposażony we wszelkiego rodzaju małe narzędzia budowlane i ogrodowe. W razie potrzeby nie ma problemu z wypożyczeniem większych sprzętów.

Na działce jest zapas drewna (stare deski podłogowe i kantówki) i wiele innych materiałów, głównie rozbiórkowych, takich jak tafle szkła, żwir, cegły i dachówki, stare meble i sprzęty, styropian.

Na obu działkach powstaje bardzo dużo materii organicznej (gałęzie, trawa, liście, owoce), a sąsiedzi kilka razy w ciągu lata koszą i pakują do plastikowych worków trawę. Daje to duży potencjał do budowania żyzności

Potencjał działki w kontekście realizacji celów klienta

Istniejący dom i stary sad, choć wymagają wiele pracy, stanowią solidny szkielet i podstawę do dalszych działań.

Podział terenu na 3 główne części ułatwia czytelne zaplanowanie obszarów funkcjonalnych i ich realizację bez kosztownych prac ani dużej ingerencji w znajdujące się tam obiekty czy wysoką roślinność.

Rozmiary i generalny układ działki dają możliwość zaspokojenia większości potrzeb inwestorów za pomocą ograniczonych środków. Umożliwiają także elastyczność i, w razie potrzeby, modyfikację założeń. Dużą część prac Inwestorzy mogą wykonywać własnoręcznie, biorąc pod uwagę ich umiejętności i brak pośpiechu.

W ogrodzie nie ma miejsca na dużo nowych drzew przy założeniu, że istniejące mają być raczej przycinane, niż wycinane. Nie ma też wielkiej potrzeby ich dosadzania, ze względu na sporą różnorodność występujących gatunków, dających zróżnicowane plony. Zadbanie i regeneracja starych drzew może bardzo przybliżyć moment uzyskania plonów i osiągnięcie częściowej samowystarczalności żywieniowej. Mocne przycięcie drzew w celu dopuszczenia słońca do niższych poziomów, powinno wzmocnić i ożywić większość drzew. Te zaś, które nie przeżyją, mogą być zastąpione młodymi sadzonkami.

Na działce jest duży potencjał do oszczędzania i magazynowania wody.

Delikatny spadek terenu może ułatwić magazynowanie w glebie wód opadowych przy wykorzystaniu rowów konturowych.

Stare szambo może być po oczyszczeniu wykorzystane jako zbiornik retencyjny. Istnieją lokalne programy dofinansowania takich inwestycji.

Z dachu domu można łatwo zbierać deszczówkę.

Liczne samosiejki można wykorzystać do dogęszczania żywopłotów. Dzięki temu małym kosztem da się ograniczyć hałas i zanieczyszczenia, zwiększyć poczucie prywatności i dać miejsce do życia dzikim zwierzętom. Jednocześnie, obecność sąsiadów może zwiększyć poczucie bezpieczeństwa i zmniejszyć obawę przed włamaniem i kradzieżą. Warto więc zadbać o punktowe przebicie w żywopłotach, umożliwiające wgląd na teren.

W ogrodzie powstaje dużo materii organicznej, która może być wykorzystana na wiele sposobów – do użyźniania gleby, budowania mebli i ogrodowych konstrukcji, wykładania ścieżek i gildii.

Materiały zalegające na terenie mogą i powinny być wykorzystane do budowy wielu elementów projektu.

Stary sad może stać się szczęśliwym miejscem do życia dla gęsi i kur. Będą go użyźniać, jednocześnie dostarczając jajka i ograniczając populację ślimaków.

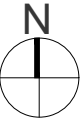
Dach domu, odstąpiony po odpowiednim przycięciu części drzew, nada się do zamontowania instalacji fotowoltaicznej.

Działka buforowa 107/3 daje możliwość powiększenia terenu upraw, budowy drugiego domu lub innych obiektów. Jej ewentualne sprzedanie może dać zastrzyk gotówki.

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

SEKTORY

Jan Dowgiałto 10.2024

LEGENDA:

DANE KLIMATYCZNE:

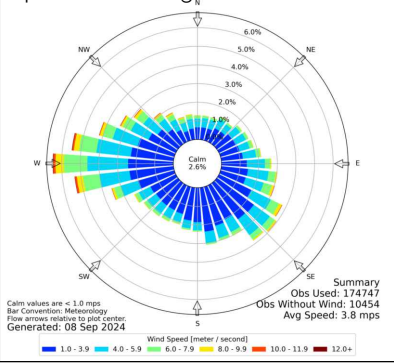
STREFA KLIMATYCZNA (wg Köppena):
KLIMAT UMIARKOWANY CIEPLY TYPU PRZEJŚCIOWEGO

STREFA MROZOODPORNOŚCI 6b
ZAKRES TEMPERATUR MINIMALNYCH:
od -24,5°C do -17,8°C

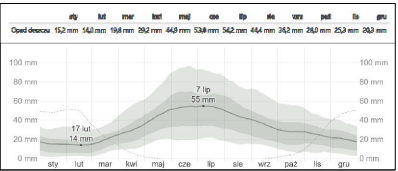
SUMA OPADÓW:
ŚREDNIA ROCZNA: 500-550mm
LICZBA DNI Z OPADAMI: 160/ROK

OKRES WEGETACYJNY >+5°C:
210-220 DNI W ROKU
DO 7 MIESIĘCY

KIERUNKI I NATĘŻENIE WIATRÓW
wg <https://mesonet.agron.iastate.edu/>:

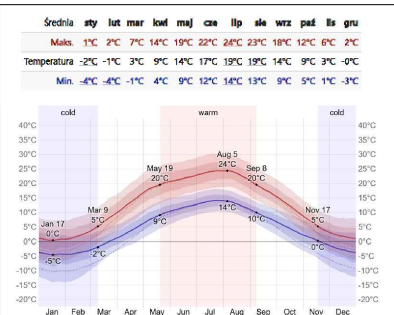
ŚREDNI OPAD DESZCZU:
wg <https://pl.weatherspark.com:>

NAJWYŻSZE POŁOŻENIE SŁOŃCA:

lato: 61°

ŚREDNIA DOBOWA TEMPERATURA
wg <https://pl.weatherspark.com:>

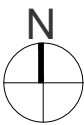
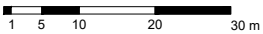

zima: 14°

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

STAN ISTNIEJĄCY

Jan Dowgiałto 10.2024

LEGENDA:

- ogrodzenie - dz. główna
- ogrodzenie - dz. buforowa
- wjazd na działkę
- wjazd nieczynny
- podjazd (ubita ziemia)
- budynek
 - k - kuchnia
 - p - pokoje
 - g - garaż
 - z - ziemianka

wejście do budynku

- studnia krągowa
 - 1 - średnio czysta
 - 2 - brudna
 - 3 - niedostępna

nieczynne szambo

rów melioracyjny

kompostownik

skład materiałów / graciarnia

ognisko

istniejące drzewa i krzewy

ROŚLINY:

- drzewa iglaste:
 - MOD - modrzew
 - SOS - sosna
 - ŚWI - świerk
 - WIE - wierzb

- drzewa liściaste:
 - ARO - aronia
 - BUK - buk
 - BRZ - brzoza
 - DAB - dąb
 - GŁG - głąg
 - JAL - jałowiec
 - JAR - jarzębina
 - KAS - kasztan
 - KJL - klon jesionolistny
 - KZW - klon zwyczajny
 - OLC - olsza
 - ROB - robinia akacjowa

- drzewa owocowe:
 - BRS - brzoskwinia
 - CZE - czereśnia
 - GRU - grusza
 - JAB - jabłoń
 - MIR - mirabelka
 - OLA - orzech laskowy
 - OWL - orzech włoski
 - WIS - wiśnia

- krzewy:
 - agr - agrest
 - bez - czarny bez
 - jał - jałowiec
 - jas - jaśmin
 - jeż - jeżyna
 - mal - malina
 - per - perukowiec
 - pig - pigwa
 - prz - porzeczka
 - róż - róża
 - win - winorośl

- skupiska:
 - LAS - las
 - SKU - skupisko roślin
 - ŻYW - żywopłot

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

STAN ISTNIEJĄCY (OBIEKTY)

Jan Dowgiałto 10.2024

LEGENDA:

- ogrodzenie - dz. główna
- ogrodzenie - dz. buforowa
- wjazd na działkę
- wjazd nieczynny
- podjazd (ubita ziemia)
- budynek
 - k - kuchnia
 - p - pokoje
 - g - garaż
 - z - ziemianka
- wejście do budynku
- studnia krągowa
 - 1 - średnio czysta
 - 2 - brudna
 - 3 - niedostępna
- nieczynne szambo
- rów melioracyjny
- kompostownik
- skład materiałów / graciarnia
- ognisko
- istniejące drzewa i krzewy

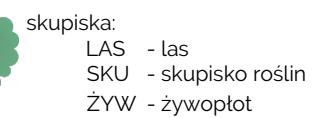
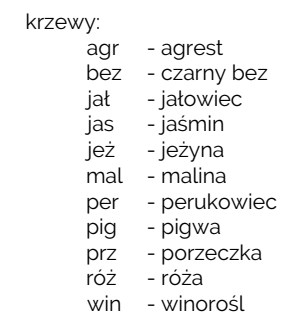
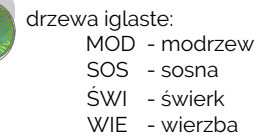

Jan Dowgiałto 10.2024

ROŚLINY:

- • istniejące drzewa i krzewy

PROJEKT

Głównym założeniem projektu jest osiągnięcie celów i priorytetów pary inwestorów, przy stosunkowo niedużej ingerencji w stan istniejący i zachowaniu generalnego układu działki. Maksymalnie duża część projektu ma być zrealizowana dzięki własnej pracy, z wykorzystaniem jak największej ilości surowców, materiałów i energii dostępnych na miejscu i w niedalekiej okolicy.

Projektowi w całości przyświecają trzy główne zasady etyczne permakultury:

troska o ziemię – zwiększanie żyzności, bioróżnorodności, magazynowanie energii, troska o zwierzęta dzikie i domowe

troska o ludzi – zaspokojenie potrzeb mieszkańców i odwiedzających, nieingerowanie w życie sąsiadów

sprawiedliwy podział – ograniczenie wpływu na środowisko, zmniejszenie potrzeb finansowych mieszkańców, korzystanie z zasobów na użytek własny i wymianę

Projekt oparty jest także na zasadach projektowania David Holmgrena:

1. Obserwuj i współdziałaj
2. Zbieraj i magazynuj energię
3. Zadbaj o dochód
4. Stosuj samoregulację i akceptuj feedback
5. Stosuj i dowartościowuj odnawialne źródła i usługi
6. Nie produkuj odpadów
7. Projektuj od ogółu do szczegółów
8. Łącz raczej niż dziel
9. Stosuj spokojne i drobne rozwiązania
10. Stosuj i doceniaj różnorodność
11. Korzystaj z obszarów granicznych i ceń marginalność
12. Wykorzystuj i dopowiadaj twórczo na zmianę

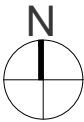
Zasady Holmgrena odnoszą się do wielu powiązanych ze sobą elementów projektu. Trudno jest każdorazowo przypisać konkretną zasadę do danego fragmentu, strategii czy działania. Niektóre z najbardziej oczywistych przykładów wykorzystania zasad oznaczone są w opisie projektu odpowiednimi numerami na czerwono, w kwadratowych nawiasach.

Rysunek masterplanu przedstawia stan docelowy, do którego obecni użytkownicy (a niedługo zapewne mieszkańcy), będą dążyć stopniowo, w miarę potrzeb i możliwości.

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

STREFY

Jan Dowgiałto 10.2024

LEGENDA:

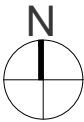
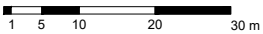
	STREFA 0 - CENTRUM ŻYCIA: 0A - DOM + GANEK 0B - ŁĄKA / PODWÓRKO
	STREFA 1 - ODWIEDZANA CODZIENNIE: 1A - DOJŚCIE / PODJAZD 1B - SZKLARNIA, ZWIERZĘTA, SKŁADZIK 1C - OGNISKO, CHRUST 1D - ZIEMIANKA I DOOKOŁA
	STREFA 2 - ODWIEDZANA CO KILKA DNI: 2A - OGRÓD LEŚNY 2B - GRZĄDKI PODNIESIONE / INSPEKTY 2C - WIELKI STÓŁ 2D - ŁĄKA + GILDIE
	STREFA 3 - RZADZIEJ ODWIEDZANA 3A - DALSZY OGRÓD LEŚNY 3B - SZKÓŁKA 3C - SKŁAD MATERIAŁÓW
	STREFA 4 - ODWIEDZANA SPORADYCZNIE 4A - BLISKI LAS
	STREFA 5 - DZIKA 5A - ŻYWOPŁOTY 5B - DACH ZIEMIANKI 5C - SZCZYT GÓRKI 5D - DZIKI LAS

OGRÓD LEŚNY W ZŁOTOKŁOSIE

MASTERPLAN

Jan Dowgiałto 10.2024

LEGENDA:

- wjazd
- odtworzona furtka
- wejście do domu
- wejście do obiektu
- studnia krągowa -
oczyszczna i zadaszona
- nieczynne szambo
przerobione
na zbiornik wody szarej
- zbiornik na deszczówkę
wolnostojący
- zbiornik na deszczówkę
podziemny
- ognisko z siedziskami
zabezpieczone przed
rozprzestrzenianiem się
ognia

nawierzchnia utwardzona
(podjazd, parking, przed
składzikiem)

wybieg dla kaczek
częściowo zadaszony

obiekt kubaturowy
(dom, szklarnia,
ziemianka, składzik,
kaczNIK)

mostek / przejście
nad rowem

zadaszenie chroniące
przed deszczem
i słońcem

pergola

istniejący rów
melioracyjny
chroniony prawnie

- drzewa iglaste
- drzewa liściaste
- drzewa owocowe
- krzewy
- drzewa i krzewy istniejące
mocno przycięte, zadbane
i obsypane zrębkami
- dęby przeznaczone do
wycięcia
- szkółka krzewów i drzew
w donicach
do rozsadzania w ogrodzie
- podniesione grządki
i inspekty
- rabata ziół
i niskich roślin
jadalnych i kwitnących.
- podniesiona grządka
keyhole z koszami
kompostowymi
- skupisko drzew i krzewów
z dosadzeniami jadalnymi
i zwiększającymi
bioróżnorodność
- GILDIE:
G BRS - brzoskwini
G DAB - dębu
G IGL - drzew iglastych
G GRU - gruszy
G OWŁ - orzecha
G WAR - warzywna
G OWO - nowego drzewa
owocowego

15 PODZIEMNY ZBIORNIK

3.8 PERGOLA 2

0.1 DOM

0.2 GANEK

0.3 WEJŚCIE KUCHENNE

1.1 PERGOLA 1

1.2 SZKLARNIA

1.3 KOMPOSTOWNIK

1.4 PODWÓRKO ROBOCZE

1.5 KONTENER

1.6 KACZNIK

1.7 WYBIEG / WOLIERA

2.4 INSPEKTY /
OPODNIESIONE GRZADKI

3.4 SZKÓŁKA

3.3 ALEJKA

3.2 STUDNIA

3.1 FURTKA

1.1 PODJAZD

1.2 MIEJSCE PARKINGOWE

1.3 GRZADKI KEYHOLE

1.4 KOSZ KOMPOSTOWY

2.5 WIELKI STÓŁ

1.5 OGNISKO

1.6 ZIEMIANKA

5.3 MOSTEK

5.1 RÓW MELIORACYJNY

2.1 GILDIA

2.3 DOMEK NA DRZEWIE

2.2 POLANA

3.9 DĄB DO WYCIECIA

3.7 RZĄD KRZEWÓW

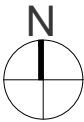
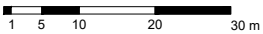
3.6 GILDIA

3.5 RZĄD KRZEWÓW

OGRÓD LEŚNY W ŻŁOTOKŁOSIE

WODA

Jan Dowgiałło 10.2024

LEGENDA:

- ST** studnia krągowa:
- każda z 3 studni wymaga oczyszczenia i zadaszenia
- zbiornik na deszczówkę wolnostojący
- ustawione przy rynnach
- ilość i pojemność dobrane w sposób umożliwiający zebranie wody ze wszystkich dachów domu, szklarni i kontenera
- podziemny zbiornik retencyjny zbierający nadmiar wody przelewowej z najbliższych zbiorników wolnostojących
- powierzchnie dachów, z których woda zbierana jest do zbiorników retencyjnych
- swale
- istniejący rów melioracyjny chroniony prawem
- 125.5** rzędna wysokościowa - metry. nad poziomem morza

- STARE SZAMBO:
- obudowane szklarnią
 - przerobione na zbiornik wody szarej z łazienki i kuchni
 - podlewanie roślin w szklarni
 - zwiększanie i stabilizacja temperatury w szklarni

- SWALE - ZIEMIANKA:
- swale z dala od ziemianki
 - zbieranie wody z dachu ziemianki
 - wyznaczenie granicy rabaty

- SWALE - GILDIE:
- każda gildia wyposażona jest w swale wzdłuż jej najniższej linii konturowej
 - hamowanie i zatrzymywanie wody deszczowej i roztopowej poniżej gildii
 - powyżej ścieżki

SWALE - GRANICA:
przekierowanie wód opadowych i roztopowych od rowu melioracyjnego do ogrodu

ISTNIEJĄCY RÓW MELIORACYJNY

ELEMENTY PROJEKTU

Teren działki w naturalny sposób dzieli się na 4 główne części: [7]

- łąkę,
- podwórko,
- ogród leśny
- las (na działce buforowej)

Główna oś komunikacyjna i kompozycyjna prowadzi pomiędzy bramami północną i południową i porządkuje przestrzeń na 2 strefy: [7]

- zachodnią – bardziej technologiczną i uporządkowaną (dom, parking, szklarnia, składzik)
- wschodnią – większą i bardziej organiczną (sad, łąka, podwórko)

Im bliżej osi NS i strefy o (dom i podwórko), tym ogród jest bardziej zagospodarowany. [7]

STREFA o - CENTRUM ŻYCIA:

oA - DOM + GANEK

Remont i termomodernizacja domu to najważniejsza i najdroższa część inwestycji. Jest to pierwsza pozycja na liście priorytetów. Wszystkie inne działania będą bardzo ograniczone i utrudnione, jeśli w ciągu kilku lat inwestorom nie uda się w tym domu zamieszkać.

Konieczne zmiany w domu są liczne i znaczące, opisane w kolejności od najważniejszych i/lub najłatwiejszych do wdrożenia:

- instalacja zewnętrznych zbiorników na deszczówkę pod rynnami (ze wsparciem z programu Piaseczno Łapie Deszcz) – prosty i tani zabieg umożliwiający przeżycie roślinom i oszczędność wody [2, 5, 9]
- termomodernizacja i uszczelnienie (z pomocą dofinansowania Czyste Powietrze)
- obsadzenie południowo-wschodniej, frontowej elewacji jadalnymi roślinami – pnączami, ziołami i kwiatami – wykorzystanie momentu po zdjęciu rusztowań do stworzenia zaczynu jadalnego ogrodu, służącego eksperymentom i nauce umiejętności potrzebnych w dalszych etapach budowania ogrodu [1, 4, 9, 11, 12]
- instalacja fotowoltaiki (z pomocą programu Mój Prąd) – krok w stronę oszczędności i samowystarczalności – do sprawnej pracy ogniw, konieczne jest przycięcie niektórych okolicznych drzew [2, 5]
- budowa ganku (0.2) jako strefy wejściowej, stałej zewnętrznej jadalni, zadaszonego powiększenia domu (z wykorzystaniem cegieł znajdujących się na działce) [6]
- 0.3 - wybicie drzwi w miejscu okna kuchennego od południa – bezpośrednie połączenie z gospodarczą częścią ogrodu – znaczące zwiększenie funkcjonalności i dostępu do ważnych fragmentów ogrodu [8]
- instalacja ogrzewania podłogowego i remont kuchni (z wykorzystaniem desek podłogowych składowanych na działce) [6]
- przekształcenie garażu jako pomieszczenia najbliżej bramy i najłatwiej dostępnego dla obcych na pracownię – wymaga postawienia kontenera (lub innego budynku) do przeniesienia znajdujących się tu narzędzi i materiałów [3]

OB - ŁĄKA / PODWÓRKO

Funkcjonalne przedłużenie domu, przestrzeń użytkowana na co dzień, wielofunkcyjna i zmienna. W ciepłych miesiącach tutaj toczy się większa część życia. Jest jednocześnie letnim salonem, jadalnią, strefą wejściową, miejscem spotkań, odpoczynku i obserwowania przyrody, czasami warsztatem albo placem budowy.

Stoniecne i ostonięte od wiatru, podwórk w formie otoczonej drzewami i krzewami taki jest potrzebne i dobrze funkcjonuje w obecnej formie, dlatego projekt zakłada tylko niewielkie modyfikacje:

- nasadzenia roślin jadalnych, kwiatów i ziół w rabatach przy najlepiej nasłonecznionych, północnych krawędziach [2, 11] – uzyskanie niewielkiego plonu [3], zwiększenie bioróżnorodności, urozmaicenie przestrzeni [10]
- odstonięcie zarośniętych drzwi do ziemianki – pierwszy krok do jej remontu i uratowania przed zawaleniem [6]

STREFA 1 - ODWIEDZANA CODZIENNIE:

1A - DOJŚCIE / PODJAZD

Droga prowadząca od bramy do domu, wykorzystywana wielokrotnie każdego dnia. Strefa przechodnia, uczęszczana często, ale przejściowo i na krótko.

Projekt zakłada wzbogacenie jej o elementy zarówno niezbędne, jak i dodatkowe, zwiększające jej atrakcyjność:

- 1.1 - wyznaczenie granic i utwardzenie drogi:
 - jednocześnie zwiększenie użyteczności podjazdu (zwłaszcza w sezonie mokrym)
 - ograniczenie i wyraźne wyznaczenie powierzchni utwardzonej, zapobiegające rozlewaniu się podjazdu na wszystkie strony
- 1.2 - miejsce parkingowe
 - blisko bramy, żeby samochód intuicyjnie zostawiać pod wiatą i dalej iść na piechotę, ale w razie potrzeby móc podjechać bliżej domu [4]
 - w miejscu obecnego składu desek – na powierzchni zdegradowanej
 - zadaszone (z wykorzystaniem tych desek)
- zasadzenie krzewów owocowych wzdłuż dzikiego żywopłotu – zachęta do zatrzymania się po drodze z i do domu
- 1.3 - podniesione grządki keyhole:
 - obsadzone roślinami jadalnymi
 - wokół koszy kompostowych (1.4) zasilanych bioodpadami wystawianymi przez sąsiadów na drogę oraz trawą skoszoną z łąki [2, 6]
- budowa podziemnego zbiornika na deszczówkę (wsparcie z programu Piaseczno Łapie Deszcz), łapiącego nadmiar deszczówki nie mieszczący się w zbiornikach naziemnych

Grządki i krzewy jadalne wzdłuż podjazdu mają na celu spowolnienie i nakarmienie osób idących na zakupy i zachęcenie ich do wydania mniejszej ilości pieniędzy na jedzenie. [1, 3]

1B - SZKLARNIA, ZWIERZĘTA, SKŁADZIK

- 1.1 - pergola (ze ściętych konarów drzew i drewna składowanego na działce):
 - zadaszony obrośniętą owocującymi pnączami pergolą chodnik, prowadzący od kuchni (0.3) w kierunku odległej studni (3.2)
 - zewnętrzny korytarz łączący podstawowe funkcje strefy 1 z domem [8]
 - dalej na południe przechodzi w zwykłą ścieżkę
- 1.2 - szklarnia służąca produkcji jedzenia:
 - bezpośrednio obok nowego wyjścia (0.3), dostępna pergolą prawie bezpośrednio z kuchni
 - ekspozycja południowa i możliwie jak najlepiej oświetlona (konieczne jest przycięcie zacieniających drzew)
 - dostawiona do ściany domu – pasywne ogrzewanie kuchni [2, 5]
 - usytuowana nad obecnie niedziałającym szambem, które po oczyszczeniu i zdezynfekowaniu (wsparcie z Piaseczno Łapie Deszcz) będzie pełniło jednocześnie funkcję zbiornika retencyjnego i magazynu ciepła [2, 12]
 - zbudowana tak, żeby wchłonać bez uszkodzania stary krzew wina i zapewnić mu klimat dobry do owocowania [8]
 - sugerowane wykorzystanie drewnianych okien pozyskanych w PSZOK w Piasecznie [6]
- 1.5 - kontener morski:
 - przejęcie funkcji magazynowej i uwolnienie obecnego garażu
 - możliwość przeniesienia w inne miejsce w razie zmiany planów [4, 12]
 - łatwo dostępny z domu i z ogrodu
 - osłona wybiegu dla kaczek biegusów od hałasu, chemii i światła od sąsiada
 - elewacja ze ściętych konarów (estetyka, schronienie dla owadów, pnacza) [8]
- 1.4 - przed kontenerem małe podwórko robocze – nawierzchnia utwardzona
- 1.3 - kompostownik:
 - zlokalizowany w pobliżu źródeł kompostu (kaczki, kuchnia, szklarnia, grządki)
 - usytuowany przy pergoli, na codziennej trasie – może smutny widok kompostownika skłoni mieszkańców do korzystania i dbania o niego [8]
- kaczki biegusy:
 - nie do jedzenia
 - do współpracy w ogrodzie i dla jajek
 - 1.6 – kacznik d.i.y. lub kupiony, drewniany – dla kilku kaczek na początek
 - wybieg – duża powierzchnia z myślą o ostrożnym rozwoju – przybędzie kaczek, jeśli uda się utrzymać pionierów przy życiu [1.4.9]
 - 1.7 - fragment wybiegu z możliwością budowy zamkniętej i zadaszanej woliery opartej o kontener – na wypadek kilkudniowych wyjazdów ludzi

1C - OGNISKO, CHRUST

- 1.5 – ognisko:
 - zwiększenie wygody i bezpieczeństwa pożarowego przez przysunięcie ogniska do domu i jednocześnie oddalenie go od krzewów
 - ucywilizowanie i nadanie bardziej godnej formy przez zbudowanie kręgu z kamieni i ułożenie wokół niego siedzisk z pni drzew (wszystkie materiały dostępne na działce)

- przecinka przez krzewy i siatkę do działki buforowej - ułatwienie dostępu do drewna opałowego [5]

1D - ZIEMIANKA WRAZ Z OTOCZENIEM

- 1.6 – ziemianka:
 - docelowa funkcja – składowanie przetworów i innych produktów, warzenie piwa, hodowla grzybów na użytek własny i wymianę [3]
 - konieczna jest ekspertyza stanu technicznego i konstrukcji oraz przeprowadzenie wg niej prac remontowych
- otoczenie ziemianki:
 - od południa – klomby z ziołami – dzięki zróżnicowanemu nasłonecznieniu i różnicach w wysokości terenu mogą stać się odpowiednikiem spirali ziołowej
 - studnia – wymaga oczyszczenia i zadaszenia, być może także pogłębienia

STREFA 2 - ODWIEDZANA CO KILKA DNI:

2A - OGRÓD LEŚNY

Znajdujący się w strefie 2 ogród leśny to tytułowy utwór projektu. Choć nie jest to miejsce najczęściej odwiedzane, to w największym stopniu definiuje działkę i jej funkcjonowanie. W ogrodzie leśnym powstaje największa część najważniejszych plonów, głównie z drzew owocowych i roślin cieniulubnych, a wiele innych elementów współpracuje z nim. Ogród leśny wchodzi w skład 2 stref (2A i 3A). Jego kręgosłup stanowi stary sad. [7]

Główne założenia i elementy ogrodu leśnego:

- zachowanie jak największej ilości dużych drzew – nie będą wycinane, ale intensywnie przycinane i pielęgnowane
- dopuszczenie słońca do niższych pięter roślinności [2] – wycięcie kilku najbardziej zacieniających dębów od strony południowej (3.9) i mocne przycięcie pozostałych drzew
- drzewa, które nie przeżyją przycinania, mogą być zastąpione nowymi – owocowymi innych gatunków, niż już rosnące (zwiększenie bioróżnorodności i zróżnicowanie plonów) [1, 10, 12]
- materiał z przycinanych i wyciętych drzew powinien być wykorzystany na miejscu [6]:
 - gałęzie i liście – zrębki, ściółka, kompost
 - pnie i konary – meble ogrodowe, elementy konstrukcyjne pergoli, podpory dla roślin
 - pniaki – hodowla grzybów na miejscu, miejsca do odpoczynku
- 2.1 – gildie:
 - zaprojektowane wg wzorca siatki, poroździelane wąskimi alejkami, których układ porządkuje przestrzeń, ułatwia dostęp do krawędzi gildii i spowalnia spływ wody po ulewnych deszczach [7, 11]
 - plony na użytek własny i barter [3]
 - zakładane po kolei, gildia po gildii, na bazie istniejących drzew i krzewów – zbieranie doświadczeń i stopniowe ulepszanie metod [1, 4, 9, 12]
 - 1.6 – bliskość kaczek biegusów – współpraca z biegusami przy oczyszczeniu terenu
 - wykorzystanie zrębek i pozostałej materii z najbliższego otoczenia [6]
 - 1.5 – przeniesienie narzędziowni z odległego garażu bliżej głównego terenu pracy

- każda gildia powinna wykorzystywać wszystkie możliwe piętra roślinności [10]
- w najlepiej doświetlonych punktach, w których do ziemi dociera najwięcej światła słonecznego, przewidziane są gildie warzywne – ich dokładna lokalizacja powinna być oparta na obserwacji cienia
- oprócz roślin, gildie powinny być wyposażone w:
 - poidelka z keramzytem lub korą dla owadów i małych zwierząt [10]
 - pułapki piwne, gwarantujące piękną i godną pozazdrosczenia śmierć tym ślimakom, których nie dorwą wcześniej biegusy
 - schronienia dla zwierząt polujących na ślimaki – chrust i kamienie polne dla jeży, gadów i płazów
 - stare pnie – rozkładające się powoli, trzymające wilgoć, zaszczerpione grzybniami, dające schronienie zwierzętom i umożliwiające odpoczynek ludziom
- 2.2 – polana:
 - w miejscu po drzewie, które się niedawno wywróciło, w sercu sadu [12]
 - przestrzeń wielkości pojedynczej gildii, pozostawiona bez drzew ani krzewów
 - miejsce słoneczne, służące medytacji, obserwacji przyrody, odpoczynkowi (hamak, być może tipi, kopuła wierzbowa itp.) [1]
- 2.3 – domek na drzewie:
 - w sercu ogrodu, blisko polany, doczepiony do rozłożystego dębu
 - wykonany z drewna znajdującego się na działce [6]
 - kryjówka dzieci pod okiem dorosłych [8]
 - zabawa i obserwowanie przyrody, życia i pracy w ogrodzie leśnym [1]

2B - GRZĄDKI PODNIESIONE / INSPEKTY

- 2.4 - Niektóre grządki mogą być otwarte, inne przykryte. Ich ilość, funkcja i rozmiary zależą od potrzeb w danym momencie. [1, 4, 9] Są najdalszym elementem dostępnym z kuchni zadaszoną ścieżką, ponieważ mogą służyć do produkcji jedzenia.
- służą głównie sadzonek drzew i krzewów
- założenie ich w skrzyniach ma chronić młode rośliny przed ślimakami
- w cieniu starych drzew – ochrona przed słońcem i gradem
- w polu oddziaływania pestycydów rozpylanych przez sąsiada – ochrona sadzonek przed szkodnikami, ale także zanieczyszczenie ewentualnych roślin jadalnych

2C - WIELKI STÓŁ

- 2.5 - duży mebel, najlepiej z ogrodowego drewna [6]:
 - ustawiony na stałe i zadaszony, służący głównie podczas większych spotkań z rodziną i znajomymi, ale także miejsce pracy i odpoczynku
 - blisko łąki i domu, ogniska, piwniczki i podwórka, ale wydzielony przestrzenią przez istniejące i dosadzone krzewy i drzewa owocowe
 - otoczony jadalnymi roślinami (krzewy, drzewa, zioła), które mogą być skubane i podawane bezpośrednio do posiłków
 - dostępny z wielu stron, bez konieczności przechodzenia przez strefę 0, blisko łąki, na której rozbijane są namioty – w przypadku goszczenia przez dłuższy czas znajomych, stanowi dla nich niezależne od domu centrum życia

2D - ŁĄKA + GILDIE

Łąka to ważne miejsce rezerwowe na wypadek przyjazdu znajomych z namiotami. Projekt zakłada tu niewielkie ingerencje i drobne zmiany zwyczajów:

- stopniowa zmiana szaty roślinnej z trawiastej na łąkową – ziołową i kwietną:
 - koszenie przed rozsianiem się traw i rozsiewanie pożądanych roślin jednorocznych (ziola, kwiaty, koniczyna) bezpośrednio po koszeniu.
 - proces niezobowiązujący – ma następować przy założeniu, że przyjmą się najbardziej odpowiednie z bardzo wielu zasianych roślin, bez żalu, jeśli będą to głównie trawy [9]
- na obszarze łąki rośnie kilka krzewów i drzew owocowych oraz skupisko iglaków – do przekształcenia w gildie
- 1.3 – grządki keyhole, jadalne krzewy wzdłuż żywopłotu i gildie mają służyć głównie gościom w namiotach oraz zwierzęcym mieszkańcom ogrodu

STREFA 3 - RZADZIEJ ODWIEDZANA

Strefy 3A i 3B dzieli dawna główna droga prowadząca od starej bramy do domu. Wzdłuż niej pozostały resztki rzędów starych porzeczek.

- 3.1 - stara brama – furka do odnowienia i użytkowania, dla łatwiejszego dostępu do sąsiadów, szkoły, skrót do sklepu i urzędów. Nie ma sensu odnawiania bramy, ponieważ droga gminna i tak jest zarośnięta i nieprzejezdna.
- 3.3 - droga odtworzona w ograniczonym stopniu w formie szerokiej alejki ogrodowej
- 3.7 – pojedyncze krzewy, pozostałość po alei porzeczek – zrewitalizowane i uzupełnione nowymi krzewami owocowymi
- 3.2 – studnia:
 - do oczyszczenia, uzdatnienia i przykrycia.
- ważny element:
 - funkcjonalny - ułatwiający nawadnianie południowej części ogrodu, zwłaszcza szkółki.
 - kompozycyjny - stanowi zamknięcie osi prowadzącej od drzwi kuchennych, więc ważna jest jej estetyka
 - symboliczny - na końcu drogi, na zakręcie, na rogu ogrodu - w jej pobliżu znajduje się miejsce do odpoczynku, obserwacji, kontemplacji i planowania, np. ławka ze starego pnia

3A - DALSZY OGRÓD LEŚNY

Oddalona od domu i nieco bardziej zdziczała część sadu, która docelowo ma stać się fragmentem ogrodu leśnego, ale może poczekać trochę dłużej na zagospodarowanie.

- 3.5 – żywopłot zastąpiony rzędem krzewów jadalnych:
 - od wschodu graniczy ze słonecznym i ładnym sadem [11]
 - korzysta ze słońca i umożliwia otwarcie widoku

3B - SZKÓŁKA

Tu, w cieniu drzew i pod ochroną sąsiedowych pestycydów, dorastać będą w doniczkach przeniesione z inspektów młode, użyteczne (głównie jadalne) krzewy i drzewa. Docelowo będą rozsadzane w gildiach oraz w żywopłotach. Szkółka powinna być jak najbardziej bioróżnorodna i służyć eksperymentowaniu oraz nauce. [1, 3, 4, 9, 10, 12]

3C - SKŁAD MATERIAŁÓW

Wąski pasek terenu znajdujący się między domem ogrodzeniem, mocno zacieniony i nieładny. Sąsiaduje bezpośrednio z zagraconymi zapleciami sąsiadów. Funkcja tego miejsca jest zachowana, ale potrzebne jest ucywilizowanie go poprzez budowę pergoli i zadaszenia. [11]

Zadaszenie i pergola powinny również chronić dom przed ogniem.

W tej przestrzeni nie rosną żadne rośliny, oprócz kilku pięknych drzew, które trzeba przyciąć, ponieważ ich konary uderzają w dach domu.

Znajdujące się tu rynny zasilają zbiorniki retencyjne, zbierające deszczówkę z całej powierzchni dachów domu, szklarni i kontenera. Docelowo rynny powinny być przełożone tak, aby zbiorniki móc przenieść bliżej krańców domu, gdzie będą łatwiej dostępne i bardziej się przydadzą. [8]

STREFA 4 - ODWIEDZANA SPORADYCZNIE

4A - BLISKI LAS

Na terenie działki buforowej, udostępniony dzięki wycięciu fragmentów lub całej siatki między działkami i przerzuceniu małych mostków nad rowem melioracyjnym. Ma stanowić miejsce głównie obserwacji i pozyskiwania drewna i rosnących tu dziko owoców. [8]

STREFA 5 – DZIKA

Miejsca odwiedzane bardzo rzadko, w szczególnych wypadkach, takich jak konieczność naprawy ogrodzenia, konserwacji dachu piwniczki czy przycięcia drzewa. Sanktuaria dla jeży, ptaków, owadów i innych zwierząt. Obserwowane raczej z odległości, bez zakłócania spokoju ich mieszkańców. [1]

5A – ŻYWOPŁOTY

- stopniowe dogęszczanie krzewami drzewami ze szkółki
- zwiększanie bioróżnorodności [10]
- różnicowanie funkcji [8], aby:
 - dawały plon [3] i przyciągały zapylacze
 - zapewniały schronienie i jedzenie zwierzętom
 - były buforami od hałasu, światła i innych zanieczyszczeń
 - stanowiły parawany zwiększające poczucie prywatności i odgradzające od hałasu, światła i innych zanieczyszczeń

5B - DACH ZIEMIANKI i 5C - SZCZYT GÓRKI

Malownicze wyspy dzikich roślin i domy dzikich zwierząt, znajdujące się w samym centrum życia.

- 1.6 - dach ziemianki:

- drzewa na dachu i w bezpośrednim otoczeniu muszą być regularnie wycinane
- krzewy trzeba przycinać, pozostawiając ich korzenie, które stabilizują konstrukcję
- konieczna jest duża ostrożność, ponieważ istnieje niebezpieczeństwo zawalenia

5D - DZIKI LAS

- głębsze fragmenty działki buforowej, pozostawione przyrodzie, bardzo rzadko odwiedzane, stanowiące ważny bufor od sąsiada.

Wzdłuż wschodniej granicy działki przebiega rów melioracyjny (5.1). Jest elementem niegdyś ważnego i pożytecznego systemu odwadniającego. Ze względu na postępującą z roku na rok suszę, obecnie rów przynosi więcej szkody niż pożytku. Jest jednak chroniony prawnie i nie można go zasypać. Wzdłuż rowu i południowego ogrodzenia zaprojektowane są niskie nasypy obsadzone jadalnymi krzewami. Ich rolą jest przekierowanie wody deszczowej i roztopowej zatrzymanie jej w gruncie w ogrodzie. Ponad rowem przerzucone są małe mostki/kładki ułatwiające przejście w kluczowych miejscach.

RAMY CZASOWE I ETAPOWANIE

Najważniejsze elementy projektu, znajdujące się w strefach 0, 1 i 2, powinny być zrealizowane w ciągu 2-5 lat, zaczynając od modernizacji domu i jego najbliższego otoczenia.

Elementy strefy 1, ulokowane wzdłuż osi NS (między bramą a furtką) powinny być zrealizowane przed głównymi pracami w strefie 2. Są istotne dla funkcjonowania pozostałych fragmentów założenia. Na nich w dużym stopniu opiera się łatwość utrzymania i pracy w pozostałych strefach, zwłaszcza w ogrodzie leśnym.

Nie jest przewidziany czas zakończenia całości. Dalsze od domu rejony ogrodu mogą pozostać obszarami dzikiej przyrody i być zagospodarowywane stopniowo, powoli i z modyfikacjami wg aktualnych potrzeb i możliwości. [1, 4, 9, 12]

Zalecane jest stopniowanie uprawy żywności, zaczynając od gatunków najmniej wymagających i wprowadzanie kolejnych wraz z nabywaniem doświadczenia i poprawą warunków uprawy. [1, 5, 9, 12]